

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadóhivatalban átvétel:
 Egész évre ... 16 kor.
 Negyedévre ... 4 "
 Helyben házihoz kordva:
 Egész évre ... 20 kor.
 Negyedévre ... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ... 24 kor.
 Negyedévre ... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatásán
 vagy megőrzésére nem vállal költést.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 7

Magyar, német, francia.

Nagyban folyik a francziáknál a katolikus templomok ingatlanainak és ingóinak, valamint felszereléseinek leltározása. Az Isten házáinak szentélyeibe behatoló szentség házaikat profán kézzel nyitogató szolgálai a francia zsidó-radikális, szabadkőműves komplot befolyása alatt álló államhatalomnak végzik szomorító dolgukat; a francziák hívő népe, mágnásaink jóra valói katolikus tagjai, s egyházi férfiai pedig tiltakoznak. Kiki a maga módja szerint. A mágnás ellenáll, s kész elcsukadni magát; az egyszerű nép élő szövegei tiltakozik s üt, ha meg nem hallgatják; az egyházi férfiak testükkel is védelmezik a szentséget az ellenállás szülte erőszak, megszenteltelenítő profanizációtól, a tehetetlen állami hivatalnokot nagyobb bántalmazástól, hivatást a hatóság elleni erőszak retorzióitól.

Nagy itt a kavargás. Még nagyobbá teszi a zürzavart a francia nacionalizmus; hátha a felhőkbe szálló por és füst egi háborújának feszültségéből újra tudnának kicsalni még hatalmasabb villámot, melynek menyköve újra csak az üdözött francia katolikus egyházat és nemzetet sújtaná.

Híresztelik mindkét részről, hogy a legtápicinatatosabban eljáró állammal való

ellenállás és támadások a közeiben kitörő forradalom jeleit viselik homlokukon. Hogy is ne?! Mikor mennyire szeretné a miniszterelnök a forradalmat, hogy ökölbe szorított keze újra leüthetne a szerinte még eléggé agyon nem gyötört klerikalizmus fejére! S mily hatalmas kényszerítő eszköze vona ez a radikálizmusnak, hogy a forradalom rémével siettesse a szerinte az egyházra most alkalmasnak mérhető csapást!

De csak lassan a testtel!

A francia katolicizmus az ellenállásból láthatólag erősebb annál az — ugylátszik — óhajtott s most gimnaztikai próbáknak kitett csapásnál. Csak egy a kár s ez az, hogy arra mégsem elég erős, hogy a francia katolikusokat igazán felébressze az öntudat lángoló tüze.

Csiholás ez csak, melyből szikra pattan ugyan, de nem gyújt. Szalmatűznek talán még ad szikrát, de nem melegítő, állandó lángnak, mely hevítsen állandó küzdelemre.

Még nincsenek elegendő börtönben? Német példát várnak? Igaz, ott kerültek sokan börtönbe. De lesz-e oly győzelmes kivonulás a börtönből a francziáknál, mint volt a németeknél. Ébredjen már a francia katolicizmus, hogy érdemes legyen nevére és győzelemre!

De mit mond a német példa? Odaállít bámulat tárgyává olyan győzelmi

jelt, mint a hatalmas centrum. Szervezi ereit az évtizedek óta nagy munkával készülő katolikus gyűlésekben. Az idej német katolikus nagygyűlésre javában folynak a készülétek. Ezt tegyék meg a francziák! Katolikus szervezkedést a társadalomban, — képviselőket a politikában!

Hobó, ez nekünk is szól. Várjuk, várjuk a felszólítást a magyar katolikusok ez évi nagygyűlésére. Tavaly ugy is elmaradt. A politikai ég zimankós világot nem találták alkalmasnak. Jó. Ez is lehet ok. De mikor fog a liberális, zsidó, szabadkőműves, szociáldemokrata irány politikája kedvezni a katolikus nagygyűléseknek? Ne várjunk mi erre. Tudjuk, hogy ott politizálni nem szabad, de van a politikán kívül is sok tennivalónk. Ott van a mai kor szociális irányzatában a keresztény szociálistizmus szervezésének ügye. Gyönyörű eszme a katolikus népszövetség megalapítása. Támogatásra vár az ifjusági internátusok rügyező hajtása. Említsük-e a fejlődő katolikus sajtót? Nincs több? Nem elég-e a keresztény világnézet hatalmas csarnokának, a keresztény magyar királyságnak kiépítésére?

Emlékszünk még a székely göbé kedvelt játékszerére: konventen futtak meg s a budapesti redutban harsogott fel, mint a trombita.

Szakasztott így volt a németeknél.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Próza a költészetben.

Írta: Sillga Ferencz.

Szín: egyszerű, izlésesen berendezett szoba. A vaskályhában vígan pattog a tűz. Vilányvilágítás. A szoba jobb sarkában hintabölcös, melyben a trónörökös alussza az igazak álmát. A két csipkefüggönyvel fedett ablak között íróasztal; Bethowen és Mozart mellszobraival; Az asztal felett: Eötvös, Herczeg, Endrödi, Ábrányi, Sipulus, fényképei függenek. Este 7 óra körül.

Férj: (agyontávozva, fogvaczogva nyit a szobába.)

Feleség: (telkendezve siet az érkező elé.) — Servus, apuskám!

Férj: (ölelkezve) Csés jó estét, asszony! Ajkaid ajkamra pár pusztit tapasszon...

(csók.)

Igy...

Feleség: Nem fáztál meg?

Férj: (levetve a nagykabátot.) Egy kicsit az orrom!

Feleség: (kiszól a cselédnek.)

Mari, úgy nézze a vizet, hogy forrjon!

(Magszorítja férjének az orrát)

Szegény orrocska...

Férj: (felszisszen) Jaj, letörök, kincsem!

Aztán ilyen orr raktáron több nincsen...

Lacziika alszik?

Feleség: Más fél óra óta...

Kint promonádoztunk vele a hóba...

Férj: Mi lesz a vacsora?

Feleség: Bécsi szelet;

— S tea.

Férj: Bravó!

Feleség: Kaptál egy levelet.

Férj: Ki küldte?

Feleség: A szabód.

Férj: (fanyarul) Pénz kéne néki?

Feleség: Azt írja, hogy a tartozásod régi

átadja a levelet.)

Férj: megse nézve összegyűri és bedobja

a tűzbe.)

Micsoda hétköznapi emberek...

Csak várjon. Vártam én is eleget.

A frakköltönyre... Más ujság nincs?

Feleség: Semmi.

Ma nem akarsz a kávéházba menni?

Férj: Nem!

Feleség: Irsz?

Férj: Igenis.

Feleség: (duzogva) Megint egy új eszme...

Férj: Bizony bűn volna, hogyha kárba

veszne.

Feleség: (mint előbb.)

Borzasztó csakugyan! Ah, engemet.

Az eszméd megöregítenek...

A Múza, Múza, s mindég csak a Múza.

Szegény fejem, magát halálra unja...

Férj: (kezét összecsapva).

Micsoda hétköznapi asszonyok.

Nekik a költészet unott dolog.

(íróasztalhoz ül)

Munkára fel! míg el nem hogy az ihlet...

(papiroost vesz elő)

Feleség: (édeskéselem)

Papuskám!

Férj: (duhogva) No, mi az?

Feleség: A hátam viszket...

Vakard meg, édes.

Férj: (felpattan) Hát ez borzasztóság!

Asszony! ne hints költészetembe — prózát

Nagy alkalmi vétel szőnyegek és függönyökben

E hó végéig, míg a készlet tart, feltűnő olcsó árak.

Vásznak, fehérneműek és menyasszonyi kelengyék nagy választékban.

Czillér Imre nagy áruháza

Olaszi, Fő-utca. Fiók-üzlet: Szt.-László-tér.

Kezdték a nagygyűléseken, s megszólalt hatalmasan, dominálóan a birodalmi gyűlésen.

Igy kell tenni a francziáknak is. Ha a templomban érte őket az utolsó inzultus, ne szaporítsák a botrányokat a szolgálhaddal a szentélyben. Szervezkedjenek a fórumon, hogy bejussanak a kamarákba, s ott emeljenek szót; ne domináljon kortátlanul fölöttük összefogott tábora a francia egyház és nemzet elenségeinek.

Föl kell venni nekünk is a társadalmi szervezkedés fonálát a fórumon, hogy hatalmas táborral jutva be az országházba, hallja meg szavunkat minden tényező s érezzék meg a keresztény restauráció alkotó erejét. (m.)

Török-bolgár konfliktus.

Sofiából jelentik a Vossische Zeitungnak Egyre szaporodnak a jelek a Bulgária és a porta közti viszony feszültségére. A porta legújabb azzal fenyegetőzött, hogy felbontja a az 1900 iki kereskedelmi egyezséget, amely számos bolgár kereskedelmi ciknek vámmentességet biztosít. A porta panaszt tett továbbá amiatt, hogy Bulgária minden ok nélkül vámmentességeket támaszt s kívánja, hogy 20 nap letolyása alatt vegyes bizottság tujón össze a kereskedelmi egyezség revíziója végett s azzal fenyegetőzött, hogy ellenkező esetben egyoldaluan megfogja szüntetni. A bolgár kormány elhatározta, hogy engedni fog a török követelésnek. A porta jelentést tett a hatalmaknak, hogy a felkelő bandák újra megkezdték Macedóniában tevékenységüket.

A politikai válság.

A kormány lassankint berendezkedik az abszolutizmusra. Egyelőre ugyan meg akar megmaradni a bukott forma mellett az immár csaknem háromfértályesztendő uszus alapján. Ezért, amennyire lehet, tartózkodni kíván egyelőre a Ház feloszlásától. Szívesen beérné

az elnapolással is a parlamenti szünetek legvégső határáig. Aztán, hogy békére való hajlandóságát dokumentálja közvetítők nevét kolportáltatja. Így Lukács Lászlót, Wekerlét sőt magát Tiszát is.

Amellett azonban titokban ugyancsak operál a nyílt abszolutizmus kiépítésén is, hogy ne álljon tanácstalanul, ha rá kerül a sor. Erősíti a karhatalmat s a rendőrséget megtoldja katonasággal. Szó van azután — hír szerint — a vidéki rendőrség államosításáról is. Ugyazintén a haladó klub feloszlásáról is, ami szintén azt jelenti, hogy közel a nyílt abszolutizmus amikor törvényhozótestület hiányában pártklubra sincs szükség. Az új főispánok adóssága ugyanis elég pénzbe került, a takarékos kormány a sanyaru ex-lex-ben legalább a pártkör házbérét megspórolja. Mondja még valaki, hogy Fejérvári nem finánczkapacitás!

A szövetkezett ellenzék azonban mindene készen, résen van. A vezérbizottság tegnapi üléséről kommunikét nem adtak ki. A tanácskozást ma folytatják. Híre jár, hogy Bánffy is van kibontakozási terve, amelyet a vezérbizottság elé fog terjeszteni. A hozzá közel álló körök megczáfolják ezt a hírt.

Emlegetik megint Kristóffy lemondását is. Egyéb híján eseményszámba megy még Fejérvári nyilatkozata is egy bécsi nagy lap tudósítója előtt.

Az ügyvivő miniszterelnök, úgy látszik nem elégszik meg pénzügyi babéraival, hanem a felségjogról is előadást tart. Feledi, hogy ez közjogi téma, az illusztris kabinet híres közjogásza pedig Lányi, a parlamenti etika nagymestere.

Telefontudósításunk egyébként a következő részleteket közli velünk a helyzetről:

A vezérbizottság köréből.

A tegnap délután kezdett tanácskozást ma délután 5 órakor folytatja a szövetkezett ellenzék vezérbizottsága. A tanácskozás egyik

főtárgya legnagyobb valószínűség szerint a nemzethez intézendő kiáltvány.

A pártközi konferencia még nem volt kellőleg előkészíthető s így e hó 10-ről későbbre kellett halasztani. Az egyes pártok azonban megtartják konferenciájukat pénteken. A vezérbizottság tagjai közt azt a hírt terjesztik, hogy Bánffynak kibontakozási terve van, amelynek irányát a bizottság elé fogja terjeszteni. Bánffy környezete megczáfolja ezt a hírt.

Feloszlítás helyett elnapolás.

A minisztertanács elhatározása ellenére is van némi remény, hogy a diszpozíciók még változnak és hogy az eddigi állapotokat még néhány hónapig elhúzzák. Az országgyűlés három havi elnapolásáról van szó.

Bécsben is, Budapesten is megijedtek a saját elhatározásuktól és nagyon szeretnék elkerülni, hogy a nyílt abszolutizmus jegybe lépjenek. Ezért merült fel kormánykörökben és ugyancsak szóba is jött a minisztertanácsban is, hogy esetleg ismét három hónapra el lehetne napolni a házat. Ezzel legalább az alkotmányosság látszatát mentenék meg és esetleg időközben valami újabb kísérlet történhetnék abban az irányban, hogy a koalíció feltétel nélkül adja be a derekát. Mint eventualitást ezt is megbeszéltek. Igyekezni fognak valami indifferens vagy szabadelpárti közvetítőt fogni és ha ennek sikerül az ellenzék-től garanciát szerezni, hogy az elnapolás simán lefolyik, akkor elmarad a feloszlítás és jön helyette az elnapolás. Már is emlegetik Lukács Lászlót és Wekerlét mint közvetítőket ebben az irányban.

Tisza mint közvetítő.

A Zeit reggel érkezett estilapja arról ír hogy a szabadelpártban e ő a remény, hogy talán lesz még egy béke kísérlet. Gróf Tisza István akar állítólag közvetíteni a király és a nemzet között. A tervéről azt beszélük, hogy a hatvenhetes pártokat akarja egyesíteni az

(Hírtelem lecsendesülve.)
No, gyer ide . . . de most már csend legyen!

Feleség: Jó nem szólok . . . Csókollak kedvesem.

Férj: (magába.)

Dívtos szerelmi história . . .

Ezekért ki ne lelkesülne ma?

(Irni kezd.)

»A lány rózsákba hasadó tavasz . . .

Az ember feje felett tél havaz . . .

De mivel, öreg ember nem vén ember,

Szereti a lányt örült szerelemmel . . .»

(a gyerek felédred, és ordít.)

Feleség: (szalad a bölcsőhöz.)

Férj: (idegesen felugrik.)

Hah! . . . Hát ez tűrhetetlen állapot.

Ez a gyerek örökösön nyafog . . .

Feleség: (altatja a gyermeket.)

Férj: Jaj, mennyi próza! . . . jaj, micsoda vásár!

Asszony, talán lassabban kóringyálnál.

Feleség: Mindjárt elalszik, csak légy türelmes!

(Hangosan dudolva ringatja bölcsőt.)

Férj: fejcsóválva irni kezd.

» . . . S egy harmattól ittas májusi reggél,
Midőn imáját zengi a pacsirta
Az agg szerelmét vágyó dalba sirja . . .»

(A konyhából nagy csörömpölés zaja hallatszik.)

Férj: (dühösen.)

Száz millió pangánét és nádveréb!

Feleség: (otthagya a bölcsőt és szalad a konyhába.)

Ah, elejtette az edényeket . . .

Férj: Hogy a kénköves menykő süsse meg!

Feleség: Oda a legfinomabb tál, s négy tányér . . .

(A gyerek, hogy magára maradt megint ordít.)

Férj: (oda csapja a tollat.)

Feleség: (idegesen.)

Ringassa Laczikát . . . hisz maga ráér!

Férj: Hogy, én? . . . Nem ám! Dehogy is ringatom. Inkább adj egy kis vattát angyalom.

Be akarom dugni a fületem . . .

Feleség: (becsapja a szobaajtót és durcúsan megy a bölcső felé.)

Talán biz attól fél, hogy megreped . . .

Férj: (keresgéli a tollat az asztal alatt, majd megtalálva ismét asztalhoz ül. Magában.)

Hogy kizökentettek az egyensúlyból . . .
Át kell dolgoznom az egészséget újból! (keresz-
tülhuzgálja amit irt.)

A mese megmarad. Különbözet: Hogy nem a férfi, a nő az öreg (irni kezd.)

»Az asszony hetven éves . . . de a férfi

A huszadik tavaszt csak mostan éli . . .

S mert a közmondás nem csak férfit illet,

Hosszan az ifju szemébe tekintett . . .»

(kialszik a villany. Sötétség!)

Menyörgős menykő . . .!

Feleség: (meglepetten) Kialudt a villany!

Férj: (dühösen)

Megörülök! . . . Van gyertya?

Feleség: Van, de kint van a kamarában.

Férj: (kibotorkál a szobából.) Ördög és pokol!

Feleség: Apus, olyan csunyán káromkodol . . .

(Rövid szünet.)

Férj: (egy cm hosszúságú gyertyával jön, leteszi az íróasztalra). Két perczig sem tudok nyugodtan irni. — Rettenetes; ezt nem lehet kibírni . . .

(Gyertyára mutat.)

Évvel is ott vagyok, ahol a mádi . . .

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri.

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárda-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

ezebből alakuló kormány Lukács László pro-
póziói alapján venné át az államügyeket. Ehez
a hírhez maga a bécsi lap hozzáteszi, hogy a
tervet komoly körökben kivihetetlennek mond-
ják; nemcsak azért, mert a különböző hatven-
hetes pártok együttműködése egyenesen le-
hetlen, hanem mert az így létesült kormány
ellen nyomban a legélesebb obstrukció indulna,
meg a függetlenségi párt oldaláról. Emellett
konstatálhatjuk, hogy tegnap este a szabad-
elvűpártban Tiszának semmiféle béketervéről
szó sem volt.

Alarcz nélkül.

A kormány alattomban elősegíti a nyílt
abszolútizmust. A belügyminiszter és a honvé-
delmi miniszter közelebről azoknál a járások-
nál, ahol állandó karhatalmi szolgálat szüksé-
ges, — miután mostanában nagyon igénybe
veszik, sokszor el is szállítják a karhatalmat, —
a mutatkozó hiányhoz képest katonaságot fog
alkalmazni. Ahol a fősolgabíró elmozdították,
oda egy, két, esetleg több század katonát kül-
denek, akik a járási biztos parancsától függenek
majd s akiknek költsége a hatósági székhely
lakosságát terheli.

Debreczenben egy belügyminiszteri tisz-
viselő elbeszélése nyomán az a hír kelt szárnyra,
hogy a belügyminiszteriumban már megtették
az előmunkálatokat a *vidéki rendőrség államo-
sítására*. Az államosítást *áprilisban* foganato-
sítanák, a helyzet komolyságához méltóan s
Debreczenen kezdenék

Hírlík, hogy a haladópart klubját fölsoz-
latják, miután abszolútizmus idején ugy sem
lesz rá szükség.

Fejérváry báró nyilatkozata.

Fejérváry miniszterelnök a »Neue Freie
Presse« tudósítója előtt kinyilatkoztatta, hogy
a krízis oka a koalíció ama törekvése, hogy a

király felségjogait a hadsereg szervezése és
a váltakozó többségek kénye-kedvétől teszi
függővé. A parlament joga törvény szerint arra
szorítkozik, hogy a hadsereg költségeit vagy
engedélyezi vagy elutasítja. A koalíciónak —
ugymond Fejérváry — megjött az étvágya a
felségjogra. Még egy köztársaság elnöke sem
tűrné, hogy alkotmányszerű jogkörét ilykép
megszorítsák.

A főváros letörése.

Egyre konkrétobb formában jelentkezik a
kombináció, hogy a főváros *kormánybiztost*
kap. Kinevezésével ezidejűleg lemond Márkus,
Matuska, Rózsavölgyi. Több bizottsági tag
redkivüli közgyűlés egybehívását tervezi, a
melyen utasítják a tanácsot, engedjen az erő-
szaknak s adja ki az önként befizetett adókat

Kristóffy távozása.

A belügyi ügyvivő, mint hírlík, hosszabb
szabadságra megy, ami voltaképp előjele le-
mondásának. Utódjául *Sélley* Sándort emle-
getik.

Beck beteg.

Beck báró vezérkari főnök súlyos beteg.
Tegnapelőtt megoperálták a szemét. Gyors
folyógyógyulást kívánunk neki, abban a hitben,
hogy ezután vaskalapos környezetével egyetem-
ben jobban fog látni.

Nagykőrös ellenállása.

Nagykőrösről írják: Nagykőrös város kép-
viselőtestülete, a városi alapokból 25,493 ko-
rona kamat nélküli kölcsönt bocsátott a megyei
jóléti bizottság rendelkezésére oly czélből, hogy
ebből kapjanak kárpótlást azok a vármegyei
hivatalnokok, a kik az állam által esett java-
dalmazás megvonása folytán fizetésüket nem
kapják.

NAPROL-NAPRA.

Keresztényszociális kurzust!

A keresztény megújulás akciója a val-
lások jellegű szociális törekvések jegyében ha-
lad. A keresztényszociális akció Magyarorszá-
gon csak a legutóbbi évek folyamán indult
meg. De, hogy mennyire szükséges volt, bizo-
nyítja az a hatalmas, örvendétes lendület, me-
lyet a rendelkezésére álló rövid idő alatt vett
a derék mozgalom. Miután pedig a keresztény-
szociálizmus hullámainak hazánkban mindenké-
lőtt megfelelő medret kellett ásni, amelyben
eredményesen továbmpölyöghessenek, szükség
volt a katolikus társadalom kioktatására. Evégre
szolgáltak és szolgálnak a *keresztényszociális
kurzusok*. Tanfolyamok ezek mint ismeretes,
amelyeken a nép, az alsóbb társadalmi rétegek
vezetői előadások, hozzászólások alakjában
szakszerű felvilágosítást nyernek arra nézve,
hogy egy-egy egyházmegye, egy-egy országrész
szociális bajait hogyan előzzék meg, vagy ha
már jelentkeztek, ismerjék fel őket, vagy ha
végül föl is léptek már, hogyan lássanak or-
voslásukhoz. Így praktizálják ezt a német kat-
holikusok, így nyomukban az osztrákok is s

így járunk el egy-két esztendeje mi magya-
rok is.

Az *első keresztényszociális kurzust* Buda-
pesten rendezték a katolikus naggyűlés hatá-
rozatából kifolyólag az 1901-ik esztendő má-
jus havában. Magunk is részt vettünk valameny-
nyire az előkészítés munkájában. A *második*
keresztényszociális tanfolyamot ugyancsak a
fővárosban rendezték 1903. augusztus havában.
Megnyitó ülésén mi is ott voltunk az előadói
asztal mellett s *Giesswein* Sándor dr. elnöki
megnyitója, mint *Mailáth* József gróf tanulmá-
nya után megtartottuk a kurzus első előadását
— a *falu védelméről*. Helyénvalónak találjuk
ezek megemlézését, itt nemcsak a dulcis me-
moriam szemponjtából, amely végre is szubjektív
dolog, hanem objektív indok alapján is.
Jelesül azért, hogy dokumentáljuk, annyira-
mennyire ismerjük az intézmény tárgyi termé-
szetét, organikus berendezkedését, valamint
üdvös hatását is nem kevésbé.

Hogy azonban tovább gombolyítsuk a kur-
zusok történelmi fonalát, elmondhatjuk, hogy a
tanfolyamok — amelyeket állandóan a Katho-
likus Egyesületek Országos Szövetsége rendez
— az évek folyamán annyi erőt nyertek a
központi intézés révén, hogy ma már üdvösen
decentralizálódtak. Így történt aztán, hogy az
elmúlt év folyamán a harmadik kurzus helyéül
már *Komáromot*, a negyedik tanfolyamra pedig
Veszprémet jelölték ki. Éppen a legutóbbi na-
pok folyamán meg, mint már lapunkban is je-
leztük, egyszerre két helyen is: *Győrött* és
Pápán tartott kurzust az országos szövetség.

Győrött mint ismeretes, maga *Széchenyi*
Miklós gróf megyéspüspök, mondotta védnök,
Zichy János gróf pedig az elnöki megnyitót.
Alig mult el a kurzus, Győrött a régésrégii
keresztény munkás egyesület azonnal szélesebb
alapokra helyezkedett s átalakult czimében is
keresztényszociális egyesületté. A sopronme-
gyei *Lakonypakon* pedig a legközelebbi na-
pok folyamán keresztényszociális népgyű-
lés lesz.

A győri és pápai kurzusok még el sem
multak jóformán, máris új készül, egyenesen
Fischer-Colbrie Agost dr. püspök kezdeménye-
zésére. *Kassán* lehetőleg még e hó közepén.
Ilyen örvendétesen halad a keresztényszociális
tanfolyamok ügye előre. Minél több a tan-
folyam, annál több az eredmény. Fölvetjük
azért az eszmét, hogy ideje lenne a mi egy-
házmegyénk területén is szociális kurzus ren-
dezésére.

A fölvetett indítvány kivitele ugyancsak
keves áldozatot kíván tőlünk. Az országos szö-
vetség mindenben kezünkre jár, a legnagyobb
készséggel. Semmi áldozat ellenében temérdek
erkölcsi haszon — és mi még erre sem
volnánk képesek?

Ha oly szép liceumokat tudunk rendezni
városunkban, hát adjunk módot a katolikus
öntudat újabb ébresztésére is. Akár *Nagy-
váradon*, akár talán *Békésmegye* területén, akár-
melyik kiszámíthatatlanul üdvös eredményekkel
fogna járni.

Hozzászólásokat szívesen vesszünk. A kér-

Három percz mulva: fucscs! — Legyek akármi,
ha el nem hágy a birkatürelem.

Feleség: Pedig a türelem rózsát terem.

Férj: (indulatosan.)

Micsoda? rózsát? azt ám, de a — holdbal

(Az írásba merül.)

... S a tiszta, hófehérhaju matróna,
Azt vette észre, hogy biz ő szerelmes
Az ifjuba... És szól — a szíve repdes — ...

(Kieg a gyertya, ismét sötét)

Hát nem mondtam? (dühöngve.)

Harmatos egék.

Megyek hazulról...

(A villany magától felgyulad. A cseléd
visszajön a boltból és megterit.)

Most már megyek!

(Ismét leül, magában beszélget, azután írni
akar.)

Feleség: Uracsám! gyere vacsorázni...

Férj: (felpattanva) Tessék!

(Hirtelen lecsendesül.)

De az evés erkölcsi kötelesség!

(Leül, gunyos mosolylyal írni kezd.)

... Nem szólhatott a nő. Valami balgát,
— Mint Muzsámát a próza — megzavarták...

(Leteszi a tollat és asztalhoz ül.)

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. az egész megyére. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott áruk.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és
méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérműek, ugyszintén mérték
vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ágy- és asztalterítők. Paplanok és
matracok, valamint mindennemű mosóárúk, u. m.: kreton, batist, zephir és
szines vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők.
Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések.
o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

dés egyébként egészen tiszta. Csak jóakarattal kell hozzá és érzék. Semmi egyéb! Az előkészítést elvégzi a központ, meg egy-két lelkes helyi vezéregyéniség.*

Fölvetettük az eszmét. Adja Isten, hogy megvalósulhasson. (h)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 8. Városi közgyűlés.

Február 18. Kath. szabad liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.

Márczius 8. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. szabad liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Junius 27. Szent László ünnepély.

A pécsi intronizáció.

— Saját tudósításunk. —

Zichy Gyula gróf, XIII. Leó, majd X. Pius egykori kedvelt szolgálattevő kamarása, akit magyar honfitársai Rómában annyira megszerettek, tegnap lépett szent Mór püspök trónusára az ország legragyogóbb, messze országokban híres székesegyházában. A püspök aki ily fiatal korban kiváló történelmi hírű, nagykiterdésű s tekintélyével mindekor imponáló egyházmegye élére került, mint ismeretes, minden fényt kerülni kívánt, miután édesatyját, idősb Zichy János gróftól csak a közelmúltban vesztette el.

Az ünnepi pompa költségei helyett tizenegyszer koronát juttatott különböző jótékonyági egyesületeknek. S valóban lehet-e szimpompázóbb fény, mint az a hálaköny, amely a segélyezett inségesek szemében megcsillanik!

A püspök Mosonyi Dénes dr. szintén Rómában nevelődött udvari papjával teljesen inkognitóban érkezett székvárosába hétfőn este. A pályaudvaron Széifritz István prelátus-kanonok fogadta, akit mégis értesített a főpásztor megérkezéséről. A püspök a rezidenciába hajtatott, ahol a keddi napot teljes visszavonultságban töltötte.

Az intronizáció rendjét Walter Antal káptalani helynök állapította meg, kedvezőtlen, esős időjárás azonban sokat levont a bevonulás szépségéből. Reggel fél kilenczkor a világi és szerzetes papság a vártemplom sekrestyéjében gyülekezett, honnan körmenetben a székesegyház híres, hatalmas barangjainak, valamint általában az összes városi templomok harangjainak zugása mellett a püspöki palotába vonult. Itt a lépcsőkön kétoldalt sorfalat állott a papság, a káptalan pedig a püspök lakosztályába ment s fölkererte a főpásztort a szertartás megkezdésére.

A menet azután csakhamar visszament a püspökkel a székesegyházhoz, amelynek kapujában a káptalan legidősebb tagja csókra nyújtotta a főpásztornak a feszületet. A püspök meghintette magát s a híveket szentelt vízzel, mire átnyújtották neki a vártemplom kulcsait.

A menet megindult a főoltárhoz, mialatt

* Talán legjobb lesz ezt akkorára halasztani, amikor az orsz. kath. nagygyűlésnek lesz székhelye városunk? Szerk.

a hazánkban a maga nemében ezideig még egyedül álló gregorián-kórus a Te Denmot énekelte. A püspök az oltárszentség imádása után fölöltözött. A hálaadó ének után a szokásos karvers és könyörgés következett, mire az orgona elhallgatott s a püspök rálépett a trónusára.

Wajdiés Gyula kanonok fölolvasta a királyi adománylevelet, valamint a pápai bullát, amely a szokottnál melegebb hangú volt. A püspök aztán kerekded, klasszikus latin beszédet intézett a klérushoz, amelyre Geifritz prelátuskanonok felelt latinnul. Beszéde végén a kanonok kézcsókra járult s nyomában az egész klérus — a legfiatalabb magyar püspök elé. Ez a jelenet nagyon megható volt, s főlemelő. A kar az Ecce sacerpust énekelte. A püspök aztán hosszabb magyar beszédet intézett a hívekhez a speciális kettős szószék jobboldali katedrójából. Megemlékezett róla, hogy egyenesen szent Péter trónusától jött hívei közé s magasra kívánja emelni azt az zászlót, amely alatt az Urban hívők egyesülnek. A beszéd mély hatást tett.

Predikáció után miséhez öltözött a püspök palliummal. Azután a főoltárhoz járult, a kar a Veni Sanctét énekelte, a főpásztor pedig kis misét mondott. Végén pápai áldást osztott. Majd fölöltvén a kappa majort, rezidenciájába vonult.

A ragyogó székesegyház szinte zsúfolásig megtelt, ami hatalmas méretei mellett ugyancsak nagy szó.

A Baranya-, Tolna-, kiskisérben Somogy-megyék területére, ugyancsak Szlavónia egy részére kiterjedő egyházmegye papsága, valamint a törvényhatóságok deputációi a hadsereg, az intézetek, egyesületek, nagyszámú városi hívők s a megye vidékről egybesereglett jómódu nép festői képet nyújtottak a pécsi dóm királyi keretében. A gregorián-énekkar Glatt Ignác karnagy vezetése alatt csodálatos mélységeket tár a hívek elé.

Mise után a püspök palotájában félórai pihenőt tartott. Azután a küldöttségeket fogadta. Előkelő rokonsága a gyászra tekintettel távolmaradt. Csak testvérbátyja Zichy János gróf országgyűlési képviselő volt jelen. Először a papság tisztelgett, melynek sorában a nagyváradi latinszertartású egyházmegyét Palotay László prelátuskanonok és Lindenberger János dr. teológiai tanár, a püspöknek volt instruktorként teológustársa képviselték. A hadsereget Balás vezérőrnagy, Baranyamegyét Koröts Kamill, Tolnamegyét Döry Pál alispán, Verőczemegyet Mihalovics Antal főispán, Pécs városát Neodtovich polgármester vezették.

Az itélőtábla, törvényszék, posta s a többi államhivatalok tisztelgése után a deputációk második csoportja vasárnapra maradt. Az Országos Pázmány-Egyesület küldöttségét Czikiav Lajos elnök vezette.

Az új főpásztort hódolattal s örömmel üdvözlő szép megyéje élén a magyar katolicizmus. Váltva valóra a hozzáfűződő reményeket.

Ad multos annos!

Szabadgondolkodók.

Ismét Tóth Béa deák megokosodásáról szól az ének; ami talán meglepő is.

És ismét egy mea culpa-féle írást fedezhetünk fel Béla diákról.

Tóth Béla tudvalevőleg eddig szabadon

gondolkodó számba ment. Azok közé tartozott t. i., akik szabadon gondolkoznak, mindentől, még az igazságtól is szabadon.

Ismerős lehet tehát Tóth Béla deák előtt, mi a szabadgondolkodás lényege és érdeme; ezért ha ő nyilatkozik szabadgondolkodó testvérekről, annak bizonynyal sulya van.

Nos tehát Tóth Béla nemrégiben kijelentette, hogy a szabadgondolkodók szabadon hazudozók.

Hogy a szabadgondolkodó czéger alatt nem tiszta bort töltenek a pohárba, azt eddig is tudtuk. De hogy ezt egyenesen hazug szándékkal teszik, azt mi nem mertük mondani. Tóth Bélát illeti az őszinte beismerésért a legteljesebb elismerés.

Csakhogy mi lesz már most az Esti Levelekkel? Azok eddig is meglehetősen szabadon gondolkodtak mindenféle igazságtól; most annyira szabadok lesznek, hogy a szabadgondolkodóktól vagy Tóth Béla szerint szabadon hazudozóktól is szabadon fognak megírni.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A hercegprimás fölépült.** A primási palotából kapjuk az örvendetes hírt, hogy Vaszary Kolos hercegprimás állapota annyira javult, hogy a mai naptól az értesítések kiadását is megszüntetik. Adja a Gondviselés, hogy a nagy próbán átesvén, még hosszú ideig gondolhassa lényes elméjével, fenkölt lelkével a magyar egyházat.

* **Prohászka püspök és a munkások.** Prohászka Ottokár dr. székesfejevári megyéspüspök előtt kezelebből tisztelgett a székesfejevári keresztény munkásegylet Posits Mihály kanonok, egyesületi elnök vezetése alatt. Az elnöki üdvözlő beszédére a nagy püspök ezeket válaszolta:

— Kedves Munkástársak! Meg vagyok győződve s e meggyőződésnek mindenütt kifejezést is adok, hogy a jövő társadalom a munka társadalma s hogy az egész társadalomnak sulypontja tényleg lassan-lassan a munkás rétegekben helyeződik el. A világot egyszerre felfordítani nem lehet, máról holnapra megfejteni még kevésbé lehet, de igenis újabb intézményeket teremteni, más alakot, más formát létbe hívni okvetlenül szükséges, megha nem akarnók is. Ebből láthatják, hogy egy ember, aki úgy gondolkozik, mint én, mily nagy sulyt fektet a munkás rétegre, a munkás társadalomra. Érezniök kell, hogy önöket mindenek felett szemem előtt tartom, önöket megbecsülni s irányítani kötelességemnek ismerem. Mert ha valahol, akkor ott szükséges az olaj, ahol a surlódás legszikrázóbb s ahol az összeütközések pontja van. Erős és jószágos kéz, tüzes szív és áldozatos érdeklődés kell ide. Ilyen lelket, ilyen szívet, ilyen érdeklődést ajánlok fel önöknek. Legyenek meggyőződve, hogy bennem olyan emberre találhatnak, aki önöket megérti s ami tőle telik mindent megtesz, hogy ügyüket előbbre vigye. Utjukba ne nézzék a keserűséget s töviseket, hanem erős elhatározással, ügyünk igazsága iránt nagy bizalommal tapossuk az utat, mely a győzelemhez vezet.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló tábla kerületében Török János díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

* A mai közgyűlés. Nagyvárad város törvényhatósága ma csütörtökön tartja meg február havi közgyűlését. A mai közgyűlést rendkívül érdekessé teszi a Fekete Sas és a Zöldfa ügye. A szabadelvű és függetlenségi párt tegnap előzetes értekezletet tartott különösen ebben az ügyben, de azért nem lehet kivenni, hogy melyik álláspont győz. Sokan vannak az eladás, sokan a halasztás mellett, de úgy látszik, hogy mégis többen vannak a halasztás mellett, hogy t. i. ma még ne adja el a város, hanem kedvezőbb ajánlatot várjon be. Bizottságok kiegészítése is napirenden van és pedig az egyes bizottságokban Ritoók Zsigmond és Nagy Géza dr. elhunytával megüresedett tagsági helyeket töltsék be. Csupán az iskolaszéket nem egészítik most ki — a két elhunyt ennek is tagja volt, — mert az iskolaszék mandátuma úgy is nem sokára lejár s két üres hely már nem tesz számot az újraalakításig. — Politikai átiratok is kerülnek tárgyalásra, részint újak, részint a múlt közgyűlés elől a főjegyző fiókjában maradtak; ezek azonban nem tognak nagyobb vitát okozni, mert a tanács egyaránt pártolólág terjeszti be, másrészt pedig a juniusi határnap fentartásával ajánlja tudomásul vételre.

* Az önálló vámterületért. Szeged szabad királyi város törvényhatósága legutóbbi közgyűléséből feliratot intézett Kossuth Ferencz, mint a szövetséget ellenzők vezére és báró Bánffy Dezső, mint a város egyik képviselője vezérelőbizottsági tag utján a képviselőházhoz, melyben sürgősi az önálló vámterület életbelépését, egyszersmind a törvénytelennek minősített kormányt a külfölddel kötött kereskedelmi szerződéseit érvényteleneknek nyilvánítani kéri. E feliratot Szeged törvényhatósága megküldötte pártolás és hasonszemléti felirattal való támogatás céljából az ország összes megyei és városi törvényhatóságának. Így a felirat tegnap Nagyvárad városához s elérkezett s a jövő, márczius havi közgyűlésen kerül a törvényhatóság elé.

* Lőfegyverek tartása. Köztudomású, hogy a lőfegyver tartás jogával mennyi vizsgálás történik és közbiztonsági érdekek is erősen követelik, hogy a lőfegyverek tartásáról szabályrendeletet készítsenek a törvényhatóságok. Biharmegye törvényhatósága már megalkotta a maga szabályrendeletét és az életbe is lépett már, de Nagyvárad város még nem. Miskolczy Ferencz alispán tegnap átirat a város törvényhatóságához, melyben felhívja megyeihez hasonló szabályrendelet alkotására, mely úgy közbiztonsági, mint adózási szempontból jó intézkedéseket tartalmaz. Most már a lőfegyverek tartásáról bizonyára rövidesen a városnál is készül szabályrendelet.

* Legényegyesületi előadás. A Nagyváradai Katolikus Legényegyesület legutóbbi előadását, mint előre jeleztük, Szentkereszt Tivadar nagyvárad-újvárosi római katolikus tanító tartotta. Az előadó, aki az ideai téli programmban már másodszer szerepelt, tárgyat ezúttal az *egészségtan* köréből vette. Az előadás, amely népszerű mederben haladt, jó másfél órát vett igénybe, anélkül, hogy csak egy pillanatra is unalmas, fárasztó lett volna. Könnyed, kellemes csevegés benyomását tette a hallgatóságra, amely mindvégig szíves figyelemmel és érdeklődéssel kísérte a szerencsés gyakorlati érzékkel vezetett beszélgetést.

* Földrengés. Pöstyénből írják: Dobravodán községben, mintegy három hét óta éjjel-nappal folytonosan földrengést éreznek. Mikor a rengések kezdődtek, 17 kémény dőlt be és egy helyen meleg vizorrás bukkant elő, amely azonban néhány nap múlva, egy újabb rengés alkalmával ismét eltűnt, de ugyanekkor a zsidó templom mellett bukkant fel egy másik forrás. A rengések következtében a gróf Pálffy-féle kastély is megsérült.

* A Katolikus Liceum. A Nagyváradai Katolikus Kör keblében rendezett kiváló sikerű Liczeumi előadások február hónapban folytatódnak. A kör választmánya tegnap délután e tárgyban és a felmerülő tárgyak elintézése végett gyűlést tartott. *Dus* László és dr. *Vucskics* Gyula elnökle alatt jelen voltak: Grócz Béla, Géczy Lajos, dr. Karácsonyi János, Novotny S. Alfonz, Tóth Márton, Pekanovits Imre, Kelemen Kálmán, Lévy Zsigmond, Karger Sándor, Balázsovich Rezső, Nozáky Rudolf, Szilágyi Dózsa, Csatóry József, Láng József, Csobánczy Lajos és dr. Imrik Gusztáv titkár. Jelentés tétetett, hogy a Katolikus Liceum legközelebbi matinéja február 18-án vasárnap délelőtt lesz s azon Géczy Lajos tart előadást a Iyráról. A közbe illesztett énekszámokat özv. *Tutsek* Ferenczné, *Csiphés* Sándorné, *Rózsa* Ambrus és *Lobermayer* Gyula fogják előadni *Resch* Mihály zongorakísérete mellett. Az előadást megelőzőleg *Eisele* Sándor községi tanító hegedűlái fog. A február 18-iki matiné után következnek a böjti estélyek, amelyekre előadókul *Kupár* Rezső Gedeon belényesi főgimnáziumi tanárt, *Fetser* Antal, *Bundula* Mihály kanonokokat és a májusi estélyre *Pálffy* Béla gyomai plébánost sikerült megnyerni. A Liceum ideai sorozatát is fényes *Szent László* ünnepély rekeszti be, melyen dr. *Karácsonyi* János tart előadást. Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy a Katolikus Kör 10 éves története, melyet dr. *Imrik* Gusztáv irt a kör nem rég lezajlott jubileumára és a diszközgyűlésen fel is olvasott, megjelent nyomtatásban, és most kerül kiosztásra a tagok közt. Hálás köszönettel vette a választmány a kör egy magát megnevezni nem ohajtó jótévedője *tizenhat* diszkötéses könyv ajándékát. Végül új tagokul felvették *Ernyi* Gilbert prémontrei főgimnáziumi tanár és *Kolontáry* Dezső aljegyző.

* József főhercegről és dicső emlékü elődeiről a Habsburgok magyar ágáról sok érdekes dolgot ír a P. H. tárczájában *Vay* Sándor gróf. Ebből vesszük ki e néhány sort *József* főhercegről, ki hír szerint melegen érdeklődik a válság iránt s fáradozik a király és nemzet közötti béke helyreállításán.

Magyar föld ringatta. Az alicuthi jegenyés suttogta első édes gyermekálmait. Magyar nevelést kapott s még fenséges nejének is megmutatta Pannonhalmán a szobát, amelyben mint »vizsgáló diák« lakott. Mint apái, ő is elvegyül főuraink mulatozásaiban, legkedvesebb vadászszimborái magyar emérek és az ő gyermekei is magyar gyerekekkel, báró *Gerliczy* Ferencz s még néhány főrangú család gyermekeivel játszadoznak. *Augusta* főhercegnő five o'clock theáin egybegyűlnek a magyar urasszonyok. Épen úgy, mint hajdan a *palatinusnád*. Puritán, nemesen egyszerű ember ő is, mint volt atyja, nagyatyja s egy kicsit lassu, fejérmegyeiesen ejtett szavai, mintha néhai áldott *József* főhercegünk beszédjét juttatnák eszünkbe. Az ifju *József* főhercegről, aki mint elei, nemesak in nacta oportunitas, de állandóan köztünk lakik fenkölt nejével, Wittelsbachok nemes sarjadékával, — mennyivel szebb lett volna irásom, a mi régi ebédlőnkben, a gobelionnal leterített széles tölgyfa asztal mellett. Mennyivel leikesebben megtudtam volna mondani, *vajha a daliás főherceg is oly sikeresen közvetítene korona és nemzet közt, mint dicsőült nagyatyja*; mondaná meg Bécsben szép, szelid szóval, *ne legyen üres a királyi vár*, mert ősi jussunk hangoztatja már: *Regia majestas in Hungaria maneat*.

* Megyei közigazgatási ülés. Tegnap délelőtt tartotta a megyei közigazgatási bizottság rendes havi ülését. *Miskolczy* Ferencz

alispán einöklete alatt jelen voltak: *Beöthy* László dr, *Fetser* Antal, *Hegyesi* Márton, *Barány* András, *Balogh* János, *Balogh* Elemér, *Wallner* Ödön, *Balázsházi* Iván, *Virágh* Béla dr, *Pfulh* Agoston, *Mayr* Sándor, *Vasady* Lajos, *Papp* János, *Cziffra* Gerő, *Kondor* Mihály, *Des* Escherolles *Kruspér* Gilbert. Az ülés az alispán havi jelentésének előtrjesztésével kezdődött. Ezután következtek a különböző községek adó leírásai, utépitések, egészségi, közbiztonsági ügyek elintézése. A bizottság összesen 79 tárgy fölött hozott határozatot.

* A «Büdösárok» rendezése. A városi mérnöki hivatal tegnap átiratban sürgősen kérte a tanácsot, hogy rendelje el a »Büdösárok« csatornázását, mert ezt elodázhatatlanná teszik úgy a közegészségügyi, mint a szépségügyi érdekek. A Büdösárok csatornázását azért is keresztül kell most vinni, mert ez év folyamán *Várad* *Velenoze* és *Váralja* utcái kerülnek ujonnan burkolás alá és e munkálatokat műszakilag helyesen egy utcán sem lehet eszközölni a Büdösárok csatornázása nélkül. Minthogy e városrészek sürgős érdeke utcájának kövezése is, mérnöki hivatal már márcziusban megakarja a kövezést és a nevezett árok csatornázási munkálatait kezdeni, hogy a burkolás alá került utcák októberre rendbe legyenek. Szeretné a mérnöki hivatal, ha helyi vállalkozóval végeztetné a város a csatornázást. Megjegyzi a mérnöki hivatal, hogy azért is hellene a munkálatokat most hamarjában megkezdeni, mert mostan az építések szünetelnek s a munkálatok kevesebbe kerülnének, márczius után azonban legalább 15 százalékkal drágább lesz a munka.

* Megfelelő elöljáró választás. Izsóapallaga község az elmúlt hónapban tartotta meg tisztújítását. A megejtett választások ellen most több községi választó felelőbezt nyújtott be az alispánhoz. A felelőbeztök több pontban támadják a választási elnök eljárását, valamint a megválasztottak egyéniségét is.

* A jegyzők kérelme. A biharmegyei jegyzők egylete tegnap kérelmet intézett Biharvármegyéhez. A kérelem arra irányul, hogy gyűlésük alkalmával engedessék át részükre a megyeház nagyterme. A kérelem teljesítése esetén a jegyzők megiennének kimélve a kávéházak terméinek kibérelésétől.

* Csendőrség Feketeerdőn. A zilahi csendőrszárnyparancsnokság értesítette az alispánt, hogy a magyittai járáshoz tartozó feketeerdői üveggyár részére, a belügyminiszter által engedélyezett csendőrkülönítmény odahelyezése iránt intézkedett. Az új csendőrállomány négy csendőrből fog állani és ezek február 4-ikétől szolgálatra már az üveggyárba lettek rendelve.

* Halálozás. Részvételt vettük a következő gyászjelentést, mely Nagyvárad néhai derék főlevéltárnoka, *Szücs* István övegyének elhunytát jelenti. *Szücs* István, *Szücs* Ilona és férje *Starosolsky* Ödön és gyermekük *Sándor*, valamint *Thuróczy* Pálné szül. *Mosser* Teréz és gyermekei: *Turóczy* Zoltán és *Viola*, számos rokonok nevében is legmélyebb fájdalommal tudatják szeretett édesanyjuk, anyós, nagyanya, testvér, nagynénének öv. *Szücs* Istvánné szül. *Mosser* Máriának f. évi február hó 6-án d. u. fél 6 órakor, életének 62-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 8-án d. u. 3 órakor fognak *Alsó* *Lugoson*, a róm. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Élesd, 1906. febr. 6. Áldás és béke lengjen porai felett!

* Egy betörő bűnlajstroma. *Mihalovszky* Dezső, akit szombat este fogott el *Zilahy* Antal rendőrnök, eddig 15 rendbeli bemászásos és betöréses lopást ismer be. A tegnap jóformán azzal telt el, hogy a rendőrség bűnügyi nyomozó és *Zilahy* Antal sorra járták *Mihalovszky*val működése színhelyeit. Ezen színhelyek és az itt elkövetett lopások a stroma a következők: *Kálvária*-u. 3. honnét

Beleznay Antal kárára disznóbust, bort és 2 kulcsot lopott; Sal Ferencz-u. 17. honnét Sipos István kárára 11 tyukot és egy pulykát; Lukács György-u. 8. honnét Szántó Lajos kárára 7 tyukot és egy kakast; Lukács György-u. 47. honnét Kappel György kárára 2 üveg bort és 3 tyukot, Szaniszló-u. 40. honnét Egri Rezső kárára 4 tyukot és 2 kakast; a szomszédos házból Teleszky Jozefin kamarájából 1 kosarat és 1 fejszét; ugyanezen udvarról Paykájék kárára a ház kapukulcsát és több más kulcsot; Tiszakálmán-tér 11. honnét Imrik Péter táblabíró kárára 3 kappant és 2 pulykát; Ritoók Zsigmond-u. 11. honnét 5 tyukot és 1 kakast; innét átmászva a szomszédos Máthé Lajos pinczéjébe, egyebek híjján a pinczekulcsot és 2 más kulcsot; dr Csulyok Béla törvényszéki bírósági korház-utcai lakásába a pinczébe betört, ott szilvalekvárral jóllakott, összecsomagolt 2 üstöt és 1 bundát, aztán lekvárral bekent papírossal benyomta a tolyos üvegablakát, hogy ide is bemásson, ekkor azonban megriasztották a házbellek és kerekelt oldott. Lukács György-u. 36. honnét a Rádl nővérek kárára 7 drb fajtyukot vitt el (a betörő saját beismerése szerint mozgalmás pályáján soha életében nem látott ezekhez fogható szép tyukokat), Szilágyi Dezső-u. 23. honnét Fried Ignác kárára 1 pulykát, 3 kappant és 2 tyukot; Sal Ferencz utca 15. honnét özv. Zathureczky Gedeonné kárára 3 székét és 1 kulcsot; a premontreiek rendháza, honnét 2 pulykát lopott, de viszonzásképen egy máshonnét lopott kappant hagyott hátra. Az ellopott baromfiakat rendszerint másnap reggel a piacon adta el, még pedig egy helybeli kofának. Tegnap délután nevezte meg az orgazdát: ezen kofát, akinek előállítása iránt intézkedett a rendőrség. A czéges gazembert Korház u. 7. sz. a. lakók tegnap a szembesítés alkalmával felismerék. Idde is bemásozott az uvarra, azonban a szomszédos udvarra, ahova tulajdonképen szánt dékozott, az ottlevő hatalmas komondor miatt nem juthatott.

* **Felhívás ebadó befizetésre.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a következő hivatalos hirdetményt bocsátotta ki az ebadó befizetése tárgyában: Felhívom az ebadó tulajdonosokat, hogy jelen hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt, tehát legkésőbb tolyó évi márczius hó 1-ig az ebadót a városi házi pénztárnál annál inkább befizessék, mivel ellenkező esetben a megállapított adó kétszeres, esetleg háromszoros összegében marasztalom el őket. Nagyvárad, 1906. február 3. *Gerő Armin* r. főkapitány.

* **Pénzhamisító banda leleplezése.** A napokban megemlékeztünk a rendőrség ama eredményes nyomozásáról, mely egy nagy kiterjedésű pénzhamisító banda leleplezésére irányult. Most részletesen számolunk be a hamis pénzgyártók tetтейeiről és elfogatásáról. *Barna Tógyer* gyiresi földműves szombaton bent járt Váradon és Szilágyi János itteni lakosnak egy hamis 5 koronást adott el 2 koronáért. Bott György ellenőr megtudván az esetet, csakhamar elfogta *Barna Tógyert* és ennél egy dohányzacskóban 14 drb. hamis 5 koronásokat *Kállai Sándor* nagyváradai közműveségét által készített géppel maga állította elő. A rendőrség még szombat este elfogta *Kállai Sándor* közműveségét, és az Amerikát is megjárta férfi beismerte, azt, hogy *Ozsvát Péter* m. telegdi lakos részére 3 drb. pénzhamisító készüléket csinált. A nyomozat most már kétirányba terjedt, és pedig gyiresre és M. Telegdre. Vasárnap reggel Bott György és Dienes István ellenőrök kivették *Barna Tógyert* Gyiresre és *Lázár Ferencz* őrsparancsnok, valamint *Tólas Gábor* Csendőrből álló ottani őrs segítségével házkutatást tartottak *Barna Tógyer* házába. Az első házkutatás alkalmával megtalálták az 5 koronást. Ezt még vasárnap reggel behozták Bott és Dienes ellenőrök *Barna Tógyerrel* együtt. A gyiresi őrs további kutatásai révén még 2 drb. pénzhamisító gépet talált meg, melyek közül az egyik faból való és meglehetősen tökéletes. *Barna Tógyer* beismerte, hogy ezen *Kállai Sándor* készítette pénzcsinálógépeket sógorá-

nál: *Ozsvát Péter* m. telegdi lakosnál látta és ugyanott megtanulta a velük való bánásmódot. Mikor azután teljes jártasságra tett szert a hamis 5 koronások előállításában, szépen hazament Gyiresre és innét gyalogszerrel visszalopozkodott Telegdre, hol egy éjszaka ellopta sógorától mind a három gépet és Gyiresre haza vitte, ahol most már vigan gyártotta a hamis 5 koronásokat és forgalomba is hozta. Vallomása alapján a rendőrség azonnal összekötetésbe lépett *Csáki Lajos* őrmester, *Dukrét Lajos*, *Keresztesy Mihály* és *Kovács László* csendőrből álló m. telegdi őrsrel és M. telegden valamint környékén megejtette a nyomozati eljárást, még pedig a Telkes község mellett levő *Ozsvát* féle tanyaán. Az *Ozsvát* familia, névszerint: *Ozsvát Péter*, fia *Demeter* és leánya *Katicza* töredelmesen beismerték, hogy hamis pénz előállításával és forgalomba hozásával foglalkoztak és megnevezték büntársukat: *Barkoczi János* m. Telegdi kovácsmestert, aki velük társulva, egy saját készítette gépen 20 és 10 filléreseket próbált készíteni. *Barkoczinak* kísérletei nemigen váltak be, azért hát inkább *Ozsvátéknak* dolgozott kezükre. Vallomásuk alapján valamennyien a rendőrség börtönébe kerültek. Ugyan ide került Pestere községből *Gliga Tógyer*, *Gliga János* és *Blága Irnie* is, akik 103 drb. hamis 5 koronást vettek a pénzhamisító bandától 110 koronáért és vigan aláírást tettek a hamis pénzzel az egész környéket. A nyomozás még folyamatban van, mert még újabb bűnösök felkutatása és kézrekerítése van soron. Ezek elfogása holnapra várható. A rendkívüli nagyszabású bünszövetkezet ártalmatlanná tételében nyomozó ellenőreink sikeres fogása mellett kikel emelnünk a két csendőrs páratlan ügybuzgalmát és lelkiismeretességét is, mert valóban az ő közreműködésükön mult az, hogy a rendőrség által megkezdett nyomozati eljárás alig 3 nap leforgása alatt ily fényes eredményre vezetett.

* **Figyelem.** Az Amerikai Áruházban most olcsó eladásra kerülnek óriási mennyiségű vegyes bluz selymek, szőnyeg maradványok minden kivitelben. Nagy mennyiségű gyermekleNGYE minden árban.

x **Köhögést, rekedtséget, hurutot** és minden egyéb lélegzőszervi bántalmakat rövid idő alatt végleg megszüntetnek a *Cyklamen szeletkék*. Kapható a *»Kigyó«* gyógyszerárban Nvárad, Bémer-tér, ára 60 f.

x **A köbányai** Első Magyar Részvény-Serfözde dupla golyat maláta gyogsör név alatt aranykeresztes czimkével ellátott különleges üvegekben gyogsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott időny folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szövetimet* mélyen leszállított árban bocsátom áruba. Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termemben a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás útján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

SZINHÁZ.

Heti műsor

Csütörtök: *Bobémszerelem* operett előszőr. A.
Péntek: *Bobémszerelem*. B.
Szombat: *Bobémszerelem*. C.
Vasárnap: *Kondorosí szép csaplárné*.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 10. Posta- és távirda-altisztek és szolgák bálja.

Február 18: Czukrászok bálja.

Február 24. Az élesdi állami tisztviselők táncestélye.

NYILTTÉR.

GOVRIK ÁKOS

1498. okleveles mérnök,
mérnöki- és vállalati irodát nyitott.
Nagyvárad, Szentpéteriu. 7. sz. alatt.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László-tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű **tükör, réz- és vasbutorok** a lehető legszolidabb árszámítás mellett a **legszébb kivitelben** szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyeletem mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások** a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kigazdák számára.

Írta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Videkre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG.

Borászati kongresszus Nagyváradon

Helyszűke miatt tegnapi számunkban nem emlékeztünk rá, a szőlősgazdák érdekeit mélyen érintő gyűlésről, amelyet a nagyvárad hegyközség választmányja kedden délután tartott, s amelyen az elnök előterjesztette, hogy a szőlősgazdák országos szövetsége ez évi kongresszusát Nagyváradon tartja meg.

A gyűlésről tudósításunk a következő: dr. Molnár Imre elnöklelte alatt résztvettek: Sal Ferencz, Darvassy Lajos, Kovács Béla, Bordé Ferencz, Márkus János, Székely Sándor, Kaczián Károly, Balázsovits Rezső, Révész Jakab.

Molnár Imre elnök szép beszédben méltatta a szőlőkultúra fontosságát Nagyvárad lakosaira nézve, előterjesztette a szőlőbirtokosok szervezetének működésének kiváló eredményét s örvendetesen adta tudomásul, hogy a szőlőbirtokosok ez évi valószínűleg június hónapban tartandó kongresszusának színhelyét Nagyváradot tüzték ki. Az előkészítő bizottságba, mely Budapestben dr. Molnár Imre elnöklelte alatt fog ülésezni, az ország különböző híres bortermő vidékéről huszonhat tagot delegálnak. Ezekből Nagyváradnak, mint egyik legtekintélyesebb bortermővidéknek tíz tagsági hely jutott. Az értekezletnek az a célja tehát, hogy az előkészítő bizottságba delegálandó tíz tagot megválassza Molnár Imre dr. elnök indítványára a bizottságba az elnökön kívül megválasztották a latin és gör. szert. kath. püspökség képviselőjét Erőss Rezső és Gera Sándor jószágigazgatókat, továbbá Bordé Ferencz, dr. Horváth Géza, Lukács Sándor min. oszt. tanácsos cs. és kir. kamarás, Márkus János hegybíró, Lausch Károly cs. és kir. ezredes, Molnár Lajos, Székely Sándor választmányi tagokat. Elhatározták továbbá, hogy az országos kong-

resszust, borgazdasági eszközök és gépek kiállításával hozzák kapcsolatba, majd kirándulást tesznek a vármegye egyik nevezetes bortermő vidékére. A kongresszus előkészítése Budapestén márczius hóban lesz, melyen a kiküldött bizottság tagjai is részt vesznek.

A gabonatózsde határideje.

Budapest, febr. 7.

Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Értéktőzsde.

Budapest, febr. 7.

Osztrák hitelrészvény — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — —	796.—
Leszámitoló bank — — —	506.—
Rimamurányi — — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut — — —	594.—
Városi villamos vasut — — —	327.50

Hivatalos árfolyamok.

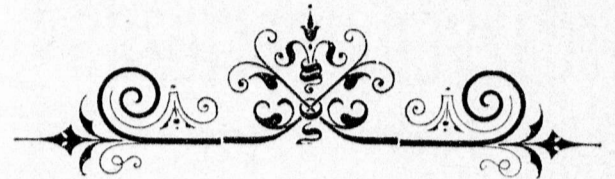
A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 febr. 7-én

Magyar aranyjárdék 4% — — —	114.30
Magyar koronajárdék 4 — 0/0 — — —	96.15
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — —	86.75
Magyar földteher-entsítési kötvény 4% — — —	96.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény — — —	96.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — —	217.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — —	161.—
Osztrák járadék papírban — — —	99.75
Osztrák járadék ezüstben — — —	100.75
Osztrák korona járadék — — —	118.—
Osztrák járadék aranyban — — —	100.—

1860. oszt. államsorsjegyek — — —	162.50
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — —	803.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — —	675.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — —	670.50
20 frankos arany (Napolendor) — — —	19.09
Német birodalmi márka — — —	117.30
London vista — — —	240.27
Páris vista — — —	95.62
20 márkás arany — — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

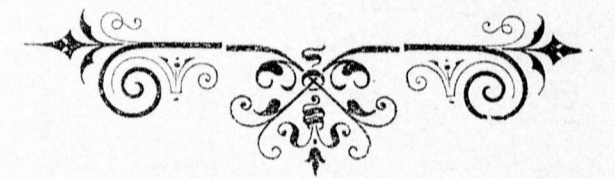
Dr. VUCKICS GYULA.

HIRDE T É S E K

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”
kiadóhivatalában.

Ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üvegekben (demyon)

1. n.-váradí új bor literje 28 és fél kr.
  2. 1904. » ó bor » 31 és fél kr
  3. 1904. » ó vörös bor » 45 és fél kr.
- Ugyan e borokat 50—100 literes horodokban, fozy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasuti állomásra adom 18—21—35 frt. Hl. árban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értési a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. leg-főbb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, ha a lyos (matt), sötét fényképesz-lámpák és mindenaemü izzólámpa különlegességét ugyancsak kaptell áron kerülnek eladásra. Ugyancott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlampák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségtértesek ingyen.

Villamos szerelők felvétetnek a villamos műnél.

HÁASZ MANÓ

kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utza elején.

Farsangi czikkekből

sehol olyan nagy és szépen összeválogatott raktárt nem lehet találni.

Az árak pedig a nagy forgalom következtében a legolcsóbbak.

A gasék, flitterek

és batisztoknak

megtékitése figyelmet érdemel.

1503.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. millenniumi kiállít. áll. nagy arany érem. Hors-Concours

Telefon:

280. sz.

Alapítva:

1854.

Első magyar részvény serfőzde Kőbánya.

Főraktár: Nagyvárad és Biharvármegye területére saját házukban

Nagypiacz-tér, Salamon Benedek czégnél.

Kiváló orvosi szaktekintélyek ajánlják:

HA gyöngélkedik,

HA vérszegény,

HA gyermekágyas,

HA szoptat,

HA álmatlan,

HA üdülő,

HA rosszul táplált,

HA ideges kimerültség és

HA emésztési zavarokban

szenved, tegyen kísérletet a

**Kőbányai Első Magyar Részvény
Serfőzde**

által eredeti gyári töltésben különleges üvegekben forgalomba hozott

Dupla Góliát

maláta-gyógysörrel

s meglepő eredményt fognak elérni.

A sör minimális alkohol tartalmánál fogva gyermekeknek is ajánlatos.

Kapható: **Kádár János, Fő-utca, Jankó A. utóda Kiss Károly, Maár és Szabó, Kern és Petrovics, Friedl és Jörösnél.**

Hirdetés.

A **NAGYVÁRADI HITELBANK** részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig eihelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1906. évi márczius hó 1 napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében a város részére szűks ges kőműves, ács, asztalos, lakatos, szobafestő, mázó, üveges, bádgos, cserepező, kovács, kerégyártó és kövező munkálatok vállalatba adása céljából nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalati idő a kőműves és ács munkálatokra vonatkozólag 1906. évi december hó 31-ik napjáig terjedő 1 év, a többi munkálatokra pedig 1908. évi december hó 31 ig terjedő 3 év.

Ajánlatot szóval vagy írásban zárt ajánlatok beadása után lehet tenni s ajánlattevők tartoznak a kőműves munkálatokra 2000, az ács munkálatokra 2200, az üveges munkálatokra 100 a cserepező munkálatokra 200, a szobafestési munkálatokra 100, a lakatos munkálatokra 400, az asztalos munkálatokra 460, a mázó munkálatokra 300, a kovács munkálatokra 200, a kerégyártó munkálatokra 200, a bádgos munkálatokra 200 és a kövezési munkálatokra 2000 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt alulírott árverelő küldöttégi elnök kezéhez letenni, illetve azt a beadandó s egy koronás bélyeggel ellátandó zárt ajánlataikhoz csatolni.

A fent jelzett összes munkálatokra vonatkozó általános és külön feltételek, valamint az egység árjegyzékek alulírott hivatalos helyiségben és a városi mérnöki hivatalnál megtekinthetők

Zárt ajánlatok 1906. évi márczius hó 1-ső napjának d. e. 10 óráig nyújtandók be alulírott kezéhez, s ajánlattevők a zárt ajánlatokban világosan kitenni kötelesek, hogy az árlejtési általános és külön feltételeket továbbá az egységi árakat ismerik s azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják, szóbeli ajánlattevők ezen körülménynek előismerésül az árlejtés megkezdése előtt az általános és külön feltételeket s egységi árakat aláírni kötelesek.

A tett ajánlatok az ajánlattevőket azonnal ellenben Nagyvárad város közönségét csakis az árverés eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedése után kötelezik.

Kelt Nagyváradon, 1906. február hó 3-án.

Komlóssy József,

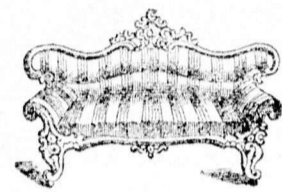
jog és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési küldöttégi elnöke.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olosó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és úri-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

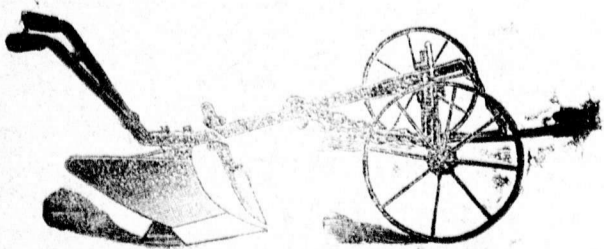
PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata. — Kivámatra tervek és költségvetések.

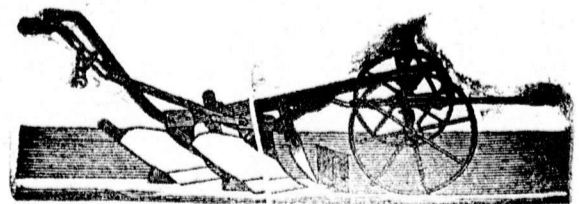
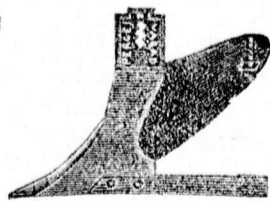
Telefon 421 szám

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: **Luhács György-u.**

Nagyváradon.

Raktár: **Nagyvásár-tér.**

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-

← művelő eszközöket készít a legjobb minőségben. →